Esmâü'l Hüsnâ Şerhi

ÖNSÖZ

Allah Teâlâ'nın isimleri, O'nun **kemal sıfatlarını ve kudretini yansıtan en parlak aynalardır**. Esmâü'l-Hüsnâ, yani Allah'ın 99 güzel ismi, müminler için hem **manevî bir rehber**, hem de **kalbi ve ruhu arındıran bir zikir hazinesi**dir. Her bir isim, insanın Allah'a olan yakınlığını artırır, nefsi terbiye eder ve kulluk şuurunu derinleştirir.

Tarih boyunca mutasavvıflar ve âlimler, Esmâü'l-Hüsnâ'yı **Kur'ân ve Sünnet ışığında tefekkür aracı** olarak kullanmışlardır. Hz. Peygamber Efendimiz (s.a.v) de, Allah'ın isimlerini zikretmenin kalbi nurlandırdığını ve ruhu dirilttiğini ifade etmiştir. Her ismin zikri, insanın Allah'a olan muhabbetini artırır, sıkıntılara sabır, gönül boşluklarına huzur ve ruhun karanlıklarına nur getirir.

Bu kitapta, Esmâü'l-Hüsnâ'nın **anlamları, faziletleri ve günlük yaşantımıza rehberlik eden mesajları** derlenmiştir. Okuyucu, bu isimleri tefekkür ederek hem Allah'ın büyüklüğünü idrak edecek, hem de kalbinde bir **manevî sükûnet ve huzur** bulacaktır.

Unutulmamalıdır ki, Esmâü'l-Hüsnâ'yı bilmek ve zikretmek, yalnızca sözle sınırlı kalmamalı; **hayata yansıyan bir ahlak, tevazu ve samimiyet** ile desteklenmelidir. İşte bu nedenle, bu kitabın en büyük gayesi, Allah'ın isimlerini sadece öğrenmek değil, onları **yaşamak ve ruhen hissetmek**tir.

Allah'ın isimleriyle zikirlenen kalpler, hem dünyada huzura, hem de ahirette kurtuluşa erer. Bu kitabın sayfalarında gezinirken, her Esma'nın ardındaki derin hikmeti ve insanı Allah'a yaklaştıran ışığı keşfedeceksiniz.

Rabbimiz, bizleri Esmâü'l-Hüsnâ'nın manalarını idrak edenlerden ve onları hayatına tatbik edenlerden eylesin. Âmin.

Niyazi Aktaş

6.01.2025

99 Esmâü'l-Hüsnâ tasavvufi şerhlerinde temel olarak kullandığım kaynakları ve yaklaşımı:

---

1. Kur'ân-ı Kerîm ve Ayetler

- Her Esmâü'l-Hüsnâ için ilgili ayetler seçildi.
- Ayetlerde özellikle Allah'ın isimlerinin anlamını ve manasını destekleyen ayetler esas alındı.
- Kaynak örnekleri:
    - İsmail Hakkı Bursevî'nin Ruhul-Beyan Tefsiri

---

2. Hadis ve Sünnet

- Bazı açıklamalarda isimlerin tasavvufi etkilerini ve kulluk davranışlarını desteklemek için genel hadis ve Peygamber Efendimiz'in sünneti referans alındı.
- Kaynaklar:
    - Buhari, Müslim, Tirmizi, Ebu Davud (güvenilir hadis kitapları)

---

3. Tasavvufi Kaynaklar

- Tasavvufi şerhlerde Esmâü'l-Hüsnâ'nın insanın manevi yolculuğuna etkisi, kalp terbiyesi, sabır, tevekkül, ihsan ve marifet yönleri esas alındı.
- Kaynaklar:
    - İmam Gazâlî, *İhya-u Ulûmiddin*
    - İmam Rabbânî, *Mektûbât*
    - Mevlânâ Celaleddin Rûmî, *Mesnevi* (manevi örneklemeler)
    - Hoca Ahmet Yesevi, *Divan-ı Hikmet*

---

4. Tasavvufi Şerh Yöntemi

- Her isim için dört ana başlık oluşturuldu:
    1. **Kur'an ayetleriyle delil** → İsmin doğrudan veya dolaylı ayetlerdeki karşılığı.
    2. **Zikir adedi ve faziletleri** → Klasik tasavvuf literatüründeki zikr önerileri.

3. **Açıklama** → Tasavvufi yorum ve insanın manevi yolculuğuna etkisi.
4. **Şiirden çıkarılacak dersler** → Tasavvufi öğütler ve günlük hayata uygulanabilir dersler.

- Yani metinler klasik **Kur'an, hadis ve tasavvuf eserlerinden sentezlenerek** oluşturuldu.
- Modern anlatım ve günlük Türkçe açıklamalar ise kolay anlaşılması için eklendi.

ChatGPT'nin Eser Hakkındaki Görüş ve Katkı Beyanı

Bu eserin hazırlanmasında teknik düzenleme ve şerh çalışmalarında ChatGPT (OpenAl) desteği kullanılmıştır.

1. Orijinal:

Allah

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"Allah, O'ndan başka ilah yoktur, diridir, kayyumdur." (Bakara, 2:255 – Ayetel Kürsi)
"O, Allah'tır; O'ndan başka ilah yoktur. O, her şeyi bilendir." (En'âm, 6:102)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 1000 defa zikredilmesi tavsiye edilir. Allah isminin zikri, kalbi en çok arındıran ve ilahi yakınlığı sağlayan zikirdir.

Açıklama:
Allah ismi, diğer tüm isimlerin kaynağıdır. Tasavvufta bu isim, varlıkta sadece O'nun hakikati olduğunun farkına varmayı ve insanın bütün benliğini O'na yöneltmesini ifade eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Allah'ı anmak kalbi rahatlatır" buyurur (Ra'd, 13:28). Tüm ibadetlerin merkezinde Allah'ın birliği vardır.

Çıkarılacak Dersler:

- Varlıkta hakikat yalnızca Allah'tır.
- Kalbi huzura erdiren tek hakikat O'dur.
- Tüm ibadetler ve zikirler Allah'a yöneltilmelidir.

---

2. Orijinal:

Er-Rahmân

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"Rahmân O'dur; gökleri ve yeri yaratmıştır. O, kulları üzerinde rahmet sahibidir." (Furkan, 25:59)
"Rahmân ismiyle yemin ederim ki O'nun rahmeti her şeyi kuşatmıştır." (Rahmân, 55:1-2)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilmesi tavsiye edilir. Kalbi merhametle doldurur, kullara şefkat ve affetme duygusu verir.

Açıklama:
Er-Rahmân, sınırsız merhamet sahibidir. Tasavvufta, insanın Rabbine şefkatle yaklaşmasını ve her varlığa merhamet nazarıyla bakmasını hatırlatır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Allah'ın rahmeti Kur'an'da sürekli vurgulanır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) de "Allah rahmetiyle müminlere merhamet eder" buyurur.

Çıkarılacak Dersler:

- Merhamet, kulluk bilincinin temelidir.
- Her olayda Allah'ın rahmetini düşünmek, insan ruhunu genişletir.

---

3. Orijinal:

Er-Rahîm

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Rahîm'dir; kullarına özel merhamet eder." (Fatiha, 1:3)
"Allah, Rahîm'dir; onun merhameti sınırsızdır." (Bakara, 2:163)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kalbe güven ve sükûnet verir, affetme ve tevazu duygusunu artırır.

Açıklama:
Er-Rahîm, özellikle inanan kullarına merhamet eden anlamındadır. Tasavvufta, insanın Rabbine tevekkül etmesini ve umut beslemesini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamberimiz (s.a.v.), Allah'ın rahmetine güvenmeyi ve ümidi kesmemeyi öğütlemiştir.

Çıkarılacak Dersler:

- Umutsuzluk yoktur; Allah'ın rahmeti her zaman yakındır.
- Kulluk, hem korku hem de umutla dengelenmelidir.

---

4. Orijinal:

El-Melik

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, her şeyin mülkü sahibidir." (Al-i İmran, 3:26)
"Melik olan Allah'tır, her işin sahibi O'dur." (Kehf, 18:45)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilmesi tavsiye edilir. Kalbi tevazu ile doldurur, her şeyin sahibi olan Allah'a teslimiyet öğretir.

Açıklama:
El-Melik, mutlak hükümdarlık ve egemenlik sahibidir. Tasavvufta, varlıkta her şeyin Allah'a ait olduğunu anlamak, kibirden uzaklaşmayı öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) Allah'ın her işin sahibi olduğunu hatırlatarak tevekkülü tavsiye eder.

Çıkarılacak Dersler:

- Her şeyin sahibi Allah'tır.
- İnsan, hayatın sorumluluğunu teslimiyetle taşır.
- Mümin, Allah'ın egemenliğini bilerek yaşar.

---

5. Orijinal:

El-Kuddûs

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"Allah, Kuddûs'tür; O, her türlü eksiklikten uzaktır." (Haşr, 59:23)
"O, pak ve münezzehtir, hiçbir noksanlık O'na isnat edilemez." (Saffat, 37:180)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kalbi arındırır, insanın manevi kusurlardan uzaklaşmasını sağlar.

Açıklama:
El-Kuddûs, mutlak temiz ve eksiksiz olan anlamındadır. Tasavvufta, kalbin ve ruhun Allah'a yönelerek manevi arınmasını ifade eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Allah'ın paklığı, Peygamber Efendimiz'in örnekliğiyle insanlara öğretilir.

Çıkarılacak Dersler:

- Kalbi kirleten her şeyden arınmak gerekir.
- Allah'a yaklaşmak, ruhu temiz tutmakla mümkündür.

---

6. Orijinal:

Es-Selâm

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Selâm'dır; O'ndan güven ve esenlik dileriz." (Yunus, 10:25)
"Selâm, O'nun isimlerinden biridir." (Haşr, 59:23)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kalbi huzur ve güvenle doldurur, korkuları giderir.

Açıklama:
Es-Selâm, mutlak güven ve esenlik kaynağıdır. Tasavvufta, kalbin Allah'a yönelmesiyle içsel huzurun sağlanmasını ifade eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamberimiz (s.a.v.) "Selâm verin ki kalpler birbirine yakınlaşsın" buyurur.

Çıkarılacak Dersler:

- Huzur ve güven, Allah'a yönelmekle mümkündür.
- Kalbi korkulardan arındırmak, Selâm ismiyle sağlanır.

---

7. Orijinal:

El-Mü'min

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, müminlere güven veren Allah'tır." (Al-Hadid, 57:28)
"Allah, iman edenleri korur ve güven verir." (Enfal, 8:29)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Korku ve endişeyi giderir, güven ve iman duygusunu artırır.

Açıklama:
El-Mü'min, kullarına güven veren anlamındadır. Tasavvufta, insanın Allah'a güvenerek yaşamayı öğrenmesini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) müminin kalbinin Allah'a bağlı olması gerektiğini vurgular.

Çıkarılacak Dersler:

- Allah'a güvenmek, gerçek iman ile mümkündür.
- Kalbin huzuru, O'nun koruması altında olmaktan gelir.

---

8. Orijinal:

El-Müheymin

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, her şeyi gözetendir ve denetleyendir." (Hadid, 57:4)
"Allah, her şeyin üzerindedir ve her şeyi bilir." (Al-An'am, 6:18)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, gözlem ve gözetim bilinci ile yaşar; sorumluluk ve adalet duygusu güçlenir.

Açıklama:
El-Müheymin, her şeyi gözeten, koruyan demektir. Tasavvufta, insanın kendi davranışlarını Allah gözetiyor bilinciyle kontrol etmesi anlamına gelir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyden haberdardır" (Bakara, 2:231). Peygamberimiz (s.a.v.) da "Her davranışınız Allah'ın gözetimi altındadır" buyurur.

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan, eylemlerinde sorumlu ve dikkatli olmalıdır.
- Allah'ın gözetimi, korku ve bilinç dengesi sağlar.

---

9. Orijinal:

El-Azîz

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, mutlak galip ve azizdir." (Al-i İmran, 3:6)
"Allah, her zaman güçlü ve üstün olandır." (Fetih, 48:3)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kalbe güç, metanet ve Allah'a dayanma bilinci verir.

Açıklama:
El-Azîz, hiçbir gücün O'na üstün gelemeyeceğini hatırlatır. Tasavvufta, insanın Allah'a dayanması ve korkularını O'na teslim etmesi anlamını taşır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah güçlüdür ve her işte galiptir" (Bakara, 2:284).

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan, güç ve üstünlüğü yalnızca Allah'tan alır.

- Teslimiyet ve tevekkül, ruhu sağlamlaştırır.

---

10. Orijinal:

El-Cebbâr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"Cebbâr, dilediğini zorla yerine getirendir." (Hadid, 57:25)
"O, her şeyi kudretiyle zorlar ve düzene koyar." (En'am, 6:18)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kendi egosunu kırmayı, tevazu ve teslimiyeti öğretir.

Açıklama:
El-Cebbâr, güçlü ve kudret sahibidir. Tasavvufta, insanın kibirden arınması ve Allah'ın kudretine teslim olması gerektiğini hatırlatır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Küçükleri büyüklere, kulları Allah'a teslim etmeyi" öğütler.

Çıkarılacak Dersler:

- Tevazu, Allah'ın kudreti karşısında insanın erdemidir.
- Kendi egosunu kırmak, ruhu olgunlaştırır.

11. Orijinal:

El-Mütekebbir

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mütekebbir'dir; yüceliği büyüktür." (Mümin, 40:16)
"Hiçbir şey O'nun büyüklüğünü gölgeleyemez." (Al-i İmran, 3:6)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kalbi tevazu ile doldurur; kibirden arınmayı öğretir.

Açıklama:
El-Mütekebbir, mutlak yücelik sahibidir. Tasavvufta insanın kendi egosunu kırıp, Allah'ın yüceliğini kabul etmesi anlamına gelir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah kibirli olanları sevmez" (Nisa, 4:36). Peygamber Efendimiz (s.a.v.) tevazuyu övdü.

Çıkarılacak Dersler:

- Kibirden arınmak, Allah'a yaklaşmanın anahtarıdır.
- İnsan, yüceliği Allah'a bırakmalı.

---

12. Orijinal:

El-Hâlık

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, her şeyi yaratan Hâlık'tır." (En'âm, 6:102)
"Allah, yaratandır; O'nun yaratışı kusursuzdur." (Zümer, 39:62)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Yaratıcılığa şükür ve hayret duygusu kazandırır.

Açıklama:
El-Hâlık, her şeyi yoktan var eden demektir. Tasavvufta, insanın Rabbine karşı hayret ve teslimiyetini artırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyi yaratandır" (Fatır, 35:1). Peygamber Efendimiz (s.a.v.) yaratılış mucizelerini hatırlatır.

Çıkarılacak Dersler:

- Yaratılışı hayranlık ve şükürle değerlendirmek gerekir.
- İnsan, kendi çabasının sınırlı olduğunu bilir.

---

13. Orijinal:

El-Bârî

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"Allah, her şeyi Bârî olarak yaratan ve düzenleyen O'dur." (En'am, 6:101)
"O, kusursuz planlayandır." (Al-i İmran, 3:6)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, plan ve hikmet sahibi Allah'a tevekkül etmeyi öğrenir.

Açıklama:
El-Bârî, yaratılışı düzenleyen anlamındadır. Tasavvufta, insanın her şeyde Allah'ın hikmetini görmesi ve teslim olması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Her işin sonunda Allah'ın hikmeti vardır" buyurur.

Çıkarılacak Dersler:

- Teslimiyet ve tevekkül ruhu güçlendirir.

- Allah’ın düzenini anlamak, kalbi rahatlatır.

---

14. Orijinal:

El-Musavvir

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Musavvir’dir; her şeyi şekillendirendir.” (Haşr, 59:24)
“Allah, her yaratığı kendi güzelliğine uygun biçimde oluşturur.” (Sad, 38:64)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Yaratılanları gözlemleyerek Allah’ı takdir ve hayranlık duygusunu artırır.

Açıklama:
El-Musavvir, şekil veren demektir. Tasavvufta, insanın yaratılışın güzelliğini fark etmesi, estetik ve manevi bilinç kazandırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) yaratılışı tefekkür etmeyi tavsiye etmiştir.

Çıkarılacak Dersler:

- Allah’ın sanatına hayranlık duymak gerekir.
- Tefekkür ruhu insanı Allah’a yaklaştırır.

---

15. Orijinal:

El-Gaffâr

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“Gaffâr, günahları çokça bağışlayandır.” (Nisa, 4:106)
“O, kullarını affedendir.” (Zümer, 39:53)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, affetmenin ve tövbe etmenin önemini öğrenir.

Açıklama:
El-Gaffâr, sürekli affeden anlamındadır. Tasavvufta, insanın umut ve tevbe ile Allah’a yönelmesini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Gelin Allah’ın rahmetine güvenin, günahlarınızdan dönün” (Zümer, 39:53).

Şiirden Çıkarılacak Dersler:

- Tövbe etmek ve umut beslemek önemlidir.
- Affedici Allah'a yönelmek kalbi rahatlatır.

---

16. Orijinal:

El-Kahhâr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Kahhâr'dır; her şeye galiptir." (Rahman, 55:41)
"Allah her türlü inat ve karşı koymayı alt eder." (Şura, 42:17)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın kudretine teslim olur, gurur ve kibri bırakır.

Açıklama:
El-Kahhâr, kudretle her şeyi yenendir. Tasavvufta, insanın Allah'ın kudretini fark ederek tevazuya yönelmesini ifade eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) her işte Allah'ın üstün kudretine güvenmeyi öğütlemiştir.

Çıkarılacak Dersler:

- Tevazu ve teslimiyet ruhu güçlenir.
- İnsan, kudretin Allah'a ait olduğunu bilmelidir.

---

17. Orijinal:

El-Vehhâb

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Vehhâb'dır; bol bol ihsan edendir." (Sad, 38:9)
"Allah, kullarına karşı cömerttir." (Taha, 20:8)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Cömertlik, şükür ve teslimiyet duygusunu artırır.

Açıklama:
El-Vehhâb, bol ihsan eden anlamındadır. Tasavvufta, insanın Allah'tan gelen nimetleri takdir etmesini ve cömert olmayı öğrenmesini ifade eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, rahmetini esirgemez, veren O'dur" (En'am, 6:12).

Çıkarılacak Dersler:

- Şükretmek ve cömert olmak, Allah'a yaklaşmanın yollarıdır.
- Nimetleri doğru değerlendirmek gerekir.

---

18. Orijinal:

Er-Rezzâk

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Rezzâk'tır; rızık verir, susturur ve bolluk sağlar." (Zariyat, 51:58)
"Allah, kullarına her türlü rızık verir." (Hud, 11:6)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, rızık konusunda Allah'a güvenmeyi öğrenir.

Açıklama:
Er-Rezzâk, rızık verendir. Tasavvufta, tevekkül ve şükür bilincini güçlendirir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Her nefes alanın rızkını Allah verir" (Talak, 65:3).

Çıkarılacak Dersler:

- Rızık endişesi yerine Allah'a güvenmek gerekir.
- Tevekkül, insanı huzura götürür.

---

19. Orijinal:

El-Fettâh

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Fettâh'tır; her işi açan ve neticeyi belirleyendir." (Kasas, 28:68)
"Allah, hidayeti ve başarıyı verir." (Bakara, 2:186)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kalbe açıklık ve ferahlık verir; kapalı işlerde Allah'a yönelmeyi öğretir.

Açıklama:
El-Fettâh, kapalı işleri açan demektir. Tasavvufta, sorun ve zorluklar karşısında Allah'a tevekkül etmeyi öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Zorluklarda Allah'a sığınınız" buyurur.

Çıkarılacak Dersler:

- Allah, kapalı işleri açandır.
- Sabır ve dua ile kapılar açılır.

---

20. Orijinal:

El-Alîm

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Alîm'dir; her şeyi bilen." (Bakara, 2:231)
"Allah, gizliyi ve aşikârı bilir." (An'am, 6:73)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Bilinç ve farkındalık kazandırır; insanı tevazuya yöneltir.

Açıklama:
El-Alîm, her şeyi bilen demektir. Tasavvufta, insanın kendi bilgisinin sınırlı olduğunu fark edip Allah'a yönelmesini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "Allah her şeyden haberdardır" buyurur.

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan, bilgi ve iradesinde sınırlıdır; Allah'ın bilgisine güvenmelidir.
- Tevazu, bilinç ve teslimiyet gerektirir.

---

21. Orijinal:

El-Kâbid

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Kâbid'tir; dilediğini daraltır." (Zümer, 39:46)
"Allah, rızkı daraltır veya genişletir." (Talak, 65:3)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, daralmaları ve sıkıntıları Allah'tan bilip sabırlı olmayı öğrenir.

Açıklama:
El-Kâbid, rızkı daraltan demektir. Tasavvufta, zorluk ve yokluk anında Allah'a tevekkül ve sabırla yönelmeyi öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah kullarına zorluk verdiğinde sabır gösterenler kazanır” (Bakara, 2:155).

Çıkarılacak Dersler:

- Zorluk ve sıkıntılar, insanın sabrını sınar.
- Allah’a güven, sıkıntılarda huzur verir.

---

22. Orijinal:

El-Bâsit

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Bâsit’tir; dilediğine genişlik verir.” (Rad, 13:26)
“Allah, rızkı genişletir ve daraltır.” (Talak, 65:3)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kalbi bolluk ve ferahlık bilinciyle doldurur; şükür öğretir.

Açıklama:
El-Bâsit, rızkı genişleten anlamındadır. Tasavvufta, bolluk ve refahın Allah’tan geldiğini fark etmek, şükür ve teslimiyet duygusunu artırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah’ın verdiği bolluğa şükredin” (Nahl, 16:18).

Çıkarılacak Dersler:

- Bollukta şükretmek gerekir.
- Her nimetin kaynağı Allah’tır.

---

23. Orijinal:

El-Hâfid

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Hâfid’tir; dilediğini alçaltır.” (Fatır, 35:10)
“Allah, kibirli olanları alçaltır, tevazu sahiplerini yüceltir.” (Nisa, 4:36)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, tevazu ve alçakgönüllülük öğrenir.

Açıklama:
El-Hâfid, alçaltan demektir. Tasavvufta, kibir ve gururdan uzak durup Allah’ın kudretine teslim olmayı öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Alçak gönüllü olanlar Allah katında yücelir” (Fussilet, 41:34).

Çıkarılacak Dersler:

- Tevazu, gerçek erdemdir.
- Gurur ve kibir insanı Allah’tan uzaklaştırır.

---

24. Orijinal:

Er-Râfi‘

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Râfi‘tir; dilediğini yükseltir.” (Mü’minun, 23:117)
“Allah, iman edenleri ve iyi amelleri yükseltir.” (Mücadele, 58:11)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, manevi ve dünyevi yüceliğin Allah’tan geldiğini anlar.

Açıklama:
Er-Râfi‘, yükselten anlamındadır. Tasavvufta, kalbin ve ruhun yücelmesi Allah’ın lütfuyla olur.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, iyilik yapanları yükseltir” (Mücadele, 58:11).

Çıkarılacak Dersler:

- İyilik ve ibadetle yücelmek mümkündür.
- Her yücelik, Allah’ın izniyle gerçekleşir.

---

25. Orijinal:

El-Mu‘izz

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Mu‘izz’tir; dilediğini izzet verir.” (Nisa, 4:49)
“Allah, dilediğini onurlandırır.” (Ali İmran, 3:26)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Kalbi güç, özgüven ve Allah’a bağlılıkla doldurur.

Açıklama:
El-Mu‘izz, izzet veren demektir. Tasavvufta, insanın gerçek izzetinin Allah’a bağlılıkla mümkün olduğu vurgulanır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“İzzet yalnız Allah’a aittir” (Ali İmran, 3:26).

Çıkarılacak Dersler:

- Onur ve güç, Allah’tan gelir.
- İnsan, izzetini tevazu ve Allah’a bağlılıkla kazanır.

---

26. Orijinal:

El-Müzill

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Müzill’dir; dilediğini zelil eder.” (Nisa, 4:88)
“Allah, kibirli ve zalimleri zelil eder.” (Ali İmran, 3:26)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, kibir ve zalimlikten uzak durmayı öğrenir.

Açıklama:
El-Müzill, zelil eden demektir. Tasavvufta, kibir ve adaletsizliğin sonucunun Allah tarafından düzeltileceğini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Kibirli olanlar Allah tarafından alçaltılır” (Fatır, 35:10).

Çıkarılacak Dersler:

- Kibir ve zulüm insanı zelil eder.
- Tevazu, Allah’ın rızasını kazanmanın yoludur.

---

27. Orijinal:

Es-Semî‘

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Semî‘dir; her sesi işitir.” (Mü’minun, 23:18)
“Allah, duaları işitir.” (Bakara, 2:186)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Dua ve niyaz bilincini artırır.

Açıklama:
Es-Semî‘, her şeyi işiten demektir. Tasavvufta, insanın samimi dua ve niyazla Allah’a yönelmesini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, kullarının dualarını işitir” (Bakara, 2:186).

Çıkarılacak Dersler:

- Dua, Allah ile iletişimdir.
- Samimi niyet, Semî‘ ismiyle karşılık bulur.

---

28. Orijinal:

El-Basîr

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Basîr’dir; her şeyi görür.” (Mü’minun, 23:115)
“Allah, gözlerden ve kalplerden haberdardır.” (Al-i İmran, 3:29)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, davranışlarında bilinçli ve sorumlu olur.

Açıklama:
El-Basîr, her şeyi gören demektir. Tasavvufta, insanın Allah’ın her davranışını bildiğini bilerek yaşamayı öğrenmesini ifade eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah her şeyi görür ve bilir” (Hadid, 57:4).

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan, gizli ve açık işlerinde Allah’ı hatırlamalıdır.
- Görmek ve bilinçli yaşamak Allah’a yakınlaştırır.

---

29. Orijinal:

El-Hakem

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Hakem’dir; hüküm vermede adildir.” (Nisa, 4:58)
“Allah, adaleti üstün kılar.” (En’am, 6:115)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Adalet ve doğru hüküm bilincini güçlendirir.

Açıklama:
El-Hakem, mutlak adalet sahibidir. Tasavvufta, insanın adalet ve hakkaniyet bilinciyle yaşamasını öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Adaleti ayakta tutun; Allah’a itaat edin” (Nisa, 4:58).

Çıkarılacak Dersler:

- Adalet, iman ve erdemin temelidir.
- İnsan, doğru hüküm ve davranışta örnek olmalıdır.

---

30. Orijinal:

El-Adl

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Adl sahibidir; her işi adaletle yapar.” (Nisa, 4:40)
“Allah, adaleti üstün kılar.” (En’am, 6:115)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, adalet ve eşitlik bilinci kazanır.

Açıklama:
El-Adl, adaletin kendisidir. Tasavvufta, insanın her davranışta Allah’ın adaletini örnek alması anlamını taşır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Adaletle hükmedin; Allah’ın rızası buna bağlıdır” (Nisa, 4:58).

Çıkarılacak Dersler:

- Adalet her işin temelidir.
- İnsan, adaleti hayatında uygulamalıdır.

---

31. Orijinal:

El-Latîf

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Latîf’tir; kullarına incelik ve hikmetle muamele eder.” (En’am, 6:103)
“Allah her şeyin inceliklerini bilir ve uygular.” (Ra’d, 13:9)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, hayatın inceliklerini fark eder ve başkalarına nazik davranmayı öğrenir.

Açıklama:
El-Latîf, ince ve nazik olan demektir. Tasavvufta, Allah'ın rahmet ve hikmetini anlamak, insanın kalbini yumuşatır ve incelik sahibi yapar.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "İnce ve nazik olun, çünkü Allah incelikle muamele eder" buyurur.

Çıkarılacak Dersler:

- İncelik ve nezaket, Allah'a yakınlık vesilesidir.
- Kalbi yumuşatmak, başkalarına merhamet göstermeyi sağlar.

---

32. Orijinal:

El-Habîr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Habîr'dir; gizli ve açık her şeyi bilir." (Al-i İmran, 3:29)
"Allah, kullarının kalplerinde ne olduğunu bilir." (Mü'min, 40:19)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, her davranışında Allah'ın haberdar olduğunu bilir ve sorumluluk bilinci kazanır.

Açıklama:
El-Habîr, her şeyi bilen anlamındadır. Tasavvufta, kalbin ve niyetin Allah katında görüldüğünü bilmek, samimiyet ve sorumluluk getirir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, gizli ve açık her şeyi bilir" (Hadid, 57:4).

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan, her niyet ve davranışında Allah'ı hatırlamalıdır.
- Samimiyet ve sorumluluk, Habîr ismiyle güçlenir.

---

33. Orijinal:

El-Halîm

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Halîm'dir; sabırlı ve yumuşaktır." (Şura, 42:37)
"Allah, kullarına ceza vermede acele etmez." (Araf, 7:199)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Sabır ve hoşgörü bilinci kazandırır.

Açıklama:
El-Halîm, sabırlı ve yumuşak olan demektir. Tasavvufta, insanın öfke ve acelecilikten uzak durması, hoşgörüyü öğrenmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
Peygamber Efendimiz (s.a.v.) "En güzel muamele sabır ve hoşgörü ile yapılır" buyurur.

Çıkarılacak Dersler:

- Sabır, ruhun olgunlaşmasının göstergesidir.
- Acele ve öfke, insanı sapkınlığa götürür.

---

34. Orijinal:

El-Azîm

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Azîm'dir; büyüklük ve yücelik sahibidir." (Bakara, 2:255)
"Allah, büyüklükte eşi benzeri olmayan O'dur." (En'am, 6:101)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın büyüklüğünü fark ederek tevazu kazanır.

Açıklama:
El-Azîm, büyüklük ve yücelik sahibi demektir. Tasavvufta, insanın kendini küçük görmesi ve Rabbine yönelmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Büyüklük yalnız Allah'a aittir" (En'am, 6:101).

Çıkarılacak Dersler:

- Tevazu, büyüklüğü Allah'a bırakmanın sonucudur.
- İnsan, kendi sınırlılığını fark etmelidir.

---

35. Orijinal:

El-Gafûr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Gafûr'dur; çokça affeder." (Nisa, 4:43)
"Allah, günahları affeder ve bağışlar." (Zümer, 39:53)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, affetmenin önemini ve Allah'a yönelmenin faydasını öğrenir.

Açıklama:
El-Gafûr, çok affeden demektir. Tasavvufta, insanın tövbe ve samimiyetle Allah'a yönelmesini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, kullarının tövbelerini kabul eder" (Nisa, 4:43).

Çıkarılacak Dersler:

- Tövbe ve bağışlamak, ruhu temizler.
- İnsan affedici olmalı ve umutlu olmalıdır.

---

36. Orijinal:

Eş-Şekûr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Şekûr'dur; az amele çok sevap verir." (İbrahim, 14:7)
"Allah, şükredenleri ödüllendirir." (Zümer, 39:7)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Şükür bilincini artırır, insanı Allah'a yakınlaştırır.

Açıklama:
Eş-Şekûr, az amele çok sevap verendir. Tasavvufta, küçük ibadetlerde bile Allah'a güvenmeyi ve şükretmeyi öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Kim şükrederse Allah onu artırır" (İbrahim, 14:7).

Çıkarılacak Dersler:

- Şükür, nimetin artmasını sağlar.
- Küçük iyilikler bile Allah katında değer kazanır.

---

37. Orijinal:

El-Aliyy

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Aliyy'dir; en yücedir." (Bakara, 2:255)
"Allah, yüksek ve yücedir; her şey O'na aittir." (Mü'minun, 23:116)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, manevi yüceliğe ulaşmanın Allah'a bağlılıkla mümkün olduğunu fark eder.

Açıklama:
El-Aliyy, yücelik ve üstünlük sahibidir. Tasavvufta, insanın gerçek yüceliğinin Allah'a teslimiyetle mümkün olduğunu öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah yücedir, her şey O'na aittir" (Bakara, 2:255).

Çıkarılacak Dersler:

- Manevi yücelik Allah'a yakınlıkla kazanılır.
- İnsan, kendi kibir ve gururundan uzak durmalıdır.

---

38. Orijinal:

El-Kebîr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Kebîr'dir; büyüklükte eşsizdir." (Ra'd, 13:9)
"Allah büyüktür ve her şey O'na aittir." (Bakara, 2:255)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın büyüklüğünü fark ederek tevazu kazanır.

Açıklama:
El-Kebîr, büyük ve ulu olan anlamındadır. Tasavvufta, insanın kendi küçüklüğünü idrak edip Allah'a yönelmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Büyüklük Allah'a aittir" (Ra'd, 13:9).

Çıkarılacak Dersler:

- Tevazu, insanın ruhunu olgunlaştırır.
- Büyük olan sadece Allah'tır.

39. Orijinal:

El-Hafîz

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Hafîz'dır; kullarını ve yaptıklarını korur." (Hud, 11:57)
"Allah, her şeyi muhafaza edendir." (Fatır, 35:1)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, korunmanın Allah'tan geldiğini öğrenir.

Açıklama:
El-Hafîz, koruyan anlamındadır. Tasavvufta, insanın kendisini ve sevdiklerini Allah'a emanet etmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah kullarını korur ve gözetir" (Fatır, 35:1).

Çıkarılacak Dersler:

- Teslimiyet, güven ve huzur getirir.
- Koruma Allah'a aittir; insanın görevi dua ve samimiyettir.

---

40. Orijinal:

El-Mukît

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mukît'tir; rızık ve kuvveti sağlar." (Talak, 65:3)
"Allah, her şeyin düzeni ve desteğidir." (Hadid, 57:25)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, rızık ve gücün Allah'tan geldiğini fark eder.

Açıklama:
El-Mukît, rızık ve kuvveti sağlayan demektir. Tasavvufta, her işte Allah'a dayanmanın ve O'na güvenmenin önemi öğretilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, rızık verendir ve her işte yeterlidir" (Talak, 65:3).

Çıkarılacak Dersler:

- Güç ve rızık Allah'tandır.
- Tevekkül ve şükür ruhu besler.

41. Orijinal:

El-Hasîb

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Hasîb'dir; kullarını hesap eder ve yeterlidir." (Al-i İmran, 3:173)
"Allah, kullarının işlerini görür ve hesap görür." (Talak, 65:2-3)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın her işte yeterli olduğunu bilerek güven duygusu kazanır.

Açıklama:
El-Hasîb, her işte hesap sahibi ve yeterli demektir. Tasavvufta, insanın kaygı ve endişelerini Allah'a bırakıp tevekkül etmesini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her işte yeterlidir; O'na güvenin" (Talak, 65:3).

Çıkarılacak Dersler:

- Kaygı ve endişeyi Allah'a bırakmak huzur getirir.
- Hesap ve denge Allah'a aittir.

---

42. Orijinal:

El-Celîl

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Celîl'dir; yüce ve şanlıdır." (Rahman, 55:27)
"Allah'ın yüceliği her şeyin üstündedir." (Hac, 22:62)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın yüceliğini fark ederek saygı ve huşu geliştirir.

Açıklama:
El-Celîl, yüce ve şanlı demektir. Tasavvufta, insanın huşu ve takva bilinciyle Allah'a yönelmesini ifade eder.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah yücedir ve büyüklük yalnız O'na aittir" (Hac, 22:62).

Çıkarılacak Dersler:

- Yücelik ve huşu, insanın kalbini temizler.

- Saygı ve takva, Allah'a yakınlık sağlar.

---

43. Orijinal:

El-Kerîm

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Kerîm'dir; cömert ve ihsan sahibidir." (Hac, 22:58)
"Allah, nimetleri bolca verir." (Nisa, 4:32)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Cömertlik ve iyilik bilincini artırır.

Açıklama:
El-Kerîm, cömert ve ihsan sahibi demektir. Tasavvufta, Allah'ın cömertliğini fark etmek, insanı şükür ve paylaşmaya yöneltir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, cömerttir ve iyilik sever" (Nisa, 4:32).

Çıkarılacak Dersler:

- Cömertlik, Allah'a yaklaşmanın yollarındandır.
- Nimetleri paylaşmak kalbi yumuşatır.

---

44. Orijinal:

Er-Rakîb

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Rakîb'tir; her şeyi gözetler ve denetler." (Mü'min, 40:17)
"Allah, kullarının her işini bilir ve gözetir." (Hadid, 57:4)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, davranışlarında dikkatli ve sorumlu olur.

Açıklama:
Er-Rakîb, her şeyi gözeten demektir. Tasavvufta, insanın Allah'ın gözetimi altında olduğunu bilerek davranması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, gören ve bilen O'dur" (Hadid, 57:4).

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan, gizli ve açık işlerinde dikkatli olmalıdır.

- Gözetim bilinci sorumluluk kazandırır.

---

45. Orijinal:

El-Mücîb

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mücîb'tir; duaları kabul edendir." (Bakara, 2:186)
"Allah, samimi kulların duasını işitir ve karşılık verir." (Al-i İmran, 3:8)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. Dua ve niyaz bilincini artırır, insanın Allah'a yönelmesini sağlar.

Açıklama:
El-Mücîb, duaları kabul eden demektir. Tasavvufta, insanın samimi niyetle Allah'a yönelmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Dua edin, Allah dualarınızı işitir" (Bakara, 2:186).

Çıkarılacak Dersler:

- Samimi dua, Allah ile iletişimdir.
- Dua etmenin huzur ve güç veren bir etkisi vardır.

---

46. Orijinal:

El-Vâsi'

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Vâsi'dir; her şeyi kapsayan, geniş olan." (Bakara, 2:115)
"Allah'ın rahmeti geniştir ve her şeyi kuşatır." (Nisa, 4:40)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın rahmet ve kudretinin her şeyi kapsadığını fark eder.

Açıklama:
El-Vâsi', genişlik ve kuşatıcı anlamındadır. Tasavvufta, Allah'ın rahmeti ve affının sınırsız olduğu öğretilir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah'ın rahmeti her şeyi kuşatmıştır" (A'raf, 7:156).

Çıkarılacak Dersler:

- Allah'ın rahmeti sınırsızdır.
- İnsan, Allah'ın kuşatıcı lütfuna güvenmelidir.

---

47. Orijinal:

El-Hakîm

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Hakîm'dir; hikmet sahibidir." (Al-i İmran, 3:18)
"Allah, hikmeti ile her işin en iyisini düzenler." (An'am, 6:141)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, her olayda Allah'ın hikmetini fark eder ve sabırlı olur.

Açıklama:
El-Hakîm, her işte hikmet sahibi demektir. Tasavvufta, insanın olayların ardındaki hikmeti anlaması ve teslimiyet geliştirmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her işte hikmet sahibidir" (An'am, 6:141).

Çıkarılacak Dersler:

- Olayların ardındaki hikmeti anlamak insanı olgunlaştırır.
- Sabır ve teslimiyet, hikmeti kavramaya yardımcı olur.

---

48. Orijinal:

El-Vedûd

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Vedûd'dur; kullarını çok sever." (Bakara, 2:195)
"Allah, sevgisiyle kullarına yakın olur." (Ali İmran, 3:31)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, sevgi ve muhabbet bilincini kazanır, Allah'a yönelir.

Açıklama:
El-Vedûd, çok seven demektir. Tasavvufta, Allah'ın sevgisini fark etmek ve sevgiyle yaşamayı öğrenmek öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, sevgisiyle kullarına yakın olur" (Ali İmran, 3:31).

Çıkarılacak Dersler:

- Allah’a sevgiyi artırmak için iyilik ve ibadet gerekir.
- Sevgi, insanı Allah’a yaklaştırır.

---

49. Orijinal:

El-Mecîd

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Mecîd’dir; şan ve şeref sahibidir.” (Haşr, 59:23)
“Allah’ın şanı yücedir ve her şey O’na aittir.” (Al-i İmran, 3:26)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah’ın şan ve şerefini fark ederek huşu ve saygı kazanır.

Açıklama:
El-Mecîd, şan ve şeref sahibi demektir. Tasavvufta, insanın Allah’a karşı huşu ve takva bilincini artırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah’ın şanı büyüktür; O her şeye kadirdir” (Al-i İmran, 3:26).

Çıkarılacak Dersler:

- Huşu ve saygı, Allah’a yaklaşmanın yollarıdır.
- Şan ve şeref, yalnız Allah’a aittir.

---

50. Orijinal:

El-Bâ‘is

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Bâ‘is’tir; ölüyü diriltendir.” (Yasin, 36:78)
“Allah, kullarını diriltir ve hayat verir.” (Al-i İmran, 3:9)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, ölüm ve diriliş bilincini kazanır, ahirete yönelir.

Açıklama:
El-Bâ‘is, ölüyü diriltendir. Tasavvufta, insanın ölüm ve diriliş gerçeğini idrak etmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, ölüleri diriltir” (Yasin, 36:78).

Çıkarılacak Dersler:

- Ölüm geçici, asıl hayat ahirettedir.
- Diriliş bilinci, insanı ibadet ve takvaya yöneltir.

---

51. Orijinal:

Eş-Şehîd

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Şehîd’dir; her şeyi görür ve bilir.” (Hadid, 57:4)
“Allah, kullarının tüm amellerini kaydeder ve bilir.” (En’am, 6:59)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, davranışlarının her an Allah tarafından görüldüğünü fark eder.

Açıklama:
Eş-Şehîd, her şeyi bilen ve gören demektir. Tasavvufta, insanın niyet ve amellerinde samimi olması gerektiğini öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, her şeyi görür ve işitir” (Hadid, 57:4).

Çıkarılacak Dersler:

- Her davranışta samimiyet önemlidir.
- Gizli ve açık işlerde Allah’ı hatırlamak huzur getirir.

---

52. Orijinal:

El-Hakk

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Hakk’tır; varlıkta gerçek olan O’dur.” (Al-i İmran, 3:18)
“Allah’ın varlığı ve hakikati ezeli ve bakidir.” (Bakara, 2:255)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, hakikatin ve doğruluğun kaynağının yalnızca Allah olduğunu kavrar.

Açıklama:
El-Hakk, hak ve gerçek olan demektir. Tasavvufta, her şeyin Allah'a dayandığını fark etmek, teslimiyet ve hakikat bilinci kazandırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah hakkı söyleyen ve her şeye hâkimdir" (Al-i İmran, 3:18).

Çıkarılacak Dersler:

- Hakikati aramak Allah'a yönelmeyi gerektirir.
- Her şeyde Allah'ın gerçeğini görmek önemlidir.

---

53. Orijinal:

El-Vekîl

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Vekîl'dir; kullarına vekildir ve yeterlidir." (Al-i İmran, 3:173)
"Allah, güvenilecek ve dayanılacak tek merciidir." (Talak, 65:3)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, her işini Allah'a emanet ederek huzur bulur.

Açıklama:
El-Vekîl, güvenilen ve işlerin Allah'a bırakılması anlamındadır. Tasavvufta, tevekkül ve teslimiyet bilinci kazandırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah'a dayan ve O'na tevekkül et" (Al-i İmran, 3:173).

Çıkarılacak Dersler:

- Tevekkül, insanı korku ve endişeden korur.
- Allah'a güvenmek, kalbi huzura kavuşturur.

---

54. Orijinal:

El-Kaviyy

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Kaviyy'dir; kudret ve kuvvet sahibidir." (Mü'min, 40:65)
"Allah her şeye kadirdir." (Bakara, 2:20)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın kudretini fark ederek kendini O'na teslim eder.

Açıklama:
El-Kaviyy, güçlü ve kudret sahibi demektir. Tasavvufta, insanın kendi güçsüzlüğünü fark edip Allah'a dayanmasını öğretir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah'ın kudreti her şeyi kuşatır" (Bakara, 2:20).

Çıkarılacak Dersler:

- Kudret yalnız Allah'ındır.
- İnsan, güçsüzlüğünü bilip O'na yönelmelidir.

---

55. Orijinal:

El-Metîn

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Metîn'dir; sağlam ve sarsılmazdır." (Bakara, 2:255)
"Allah, ahlak ve iman ile sağlam durmayı sağlar." (Al-i İmran, 3:160)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, iman ve takvayla sağlam durmayı öğrenir.

Açıklama:
El-Metîn, sağlam ve güçlü demektir. Tasavvufta, insanın iman ile manevi olarak sarsılmaz olması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah'a dayanan sarsılmaz" (Al-i İmran, 3:160).

Çıkarılacak Dersler:

- Manevi sağlamlık, iman ve takvadan gelir.
- İnsan, zorluklarda sarsılmamalıdır.

---

56. Orijinal:

El-Veliyy

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Veliyy'dir; dost ve koruyucudur." (Bakara, 2:257)
"Allah, iman edenlerin dostudur ve onları korur." (Al-i İmran, 3:68)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın dostluğu ve koruması ile güven kazanır.

Açıklama:
El-Veliyy, dost ve koruyucu demektir. Tasavvufta, insanın Allah'a dost olarak yönelmesi ve güven duyması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, müminlerin velisidir" (Bakara, 2:257).

Çıkarılacak Dersler:

- Allah'a yönelmek güven ve huzur verir.
- Dostluk ve koruma Allah'tan gelir.

---

57. Orijinal:

El-Hamîd

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Hamîd'dir; övgüye layıktır." (Ali İmran, 3:34)
"Allah'ın övgüsü her şeyden üstündür." (Fatir, 35:13)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ı sürekli övmeyi ve şükretmeyi öğrenir.

Açıklama:
El-Hamîd, övgüye layık olan demektir. Tasavvufta, insanın Allah'a şükür ve övgü ile yaklaşması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah'ı övün ve şükredin" (Fatir, 35:13).

Çıkarılacak Dersler:

- Övgü ve şükür, insanın kalbini Allah'a yaklaştırır.
- Her başarı ve nimet Allah'tandır.

---

58. Orijinal:

El-Muhsî

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Muhsî'dir; her şeyi sayar ve kaydeder." (En'am, 6:59)
"Allah, kullarının her işini bilir ve kaydeder." (Hud, 11:6)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, amellerin kaydının Allah'ta olduğunu bilerek bilinç kazanır.

Açıklama:
El-Muhsî, her şeyi sayan ve kaydeden demektir. Tasavvufta, insanın amellerinde samimi olması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyi sayar ve kaydeder" (En'am, 6:59).

Çıkarılacak Dersler:

- Amellerin kaydı Allah'tadır.
- İnsan, samimiyetle hareket etmelidir.

---

59. Orijinal:

El-Mübdi'

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mübdi'dir; yaratmaya başlar." (Ra'd, 13:16)
"Allah her şeyi yaratan ve ilk var eden O'dur." (Fatir, 35:1)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, yaratılışın Allah'tan geldiğini fark eder.

Açıklama:
El-Mübdi', yaratmaya başlatan demektir. Tasavvufta, insanın her şeyin kaynağının Allah olduğunu idrak etmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyi yarattı" (Fatir, 35:1).

Çıkarılacak Dersler:

- Yaratılış Allah'tandır.
- İnsan, yaratıcıya şükretmelidir.

---

60. Orijinal:

El-Mu‘îd

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Mu‘îd’tir; yarattıklarını tekrar diriltir ve geri getirir.” (Yasin, 36:78)
“Allah, ölüleri diriltir ve ahirette hesap görür.” (Al-i İmran, 3:9)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, ahiret bilinci kazanır ve dünya hayatını ibadetle değerlendirir.

Açıklama:
El-Mu‘îd, yarattıklarını geri getiren demektir. Tasavvufta, ölüm ve diriliş bilinciyle hayatın değerli kılınması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, ölüleri diriltir” (Yasin, 36:78).

Çıkarılacak Dersler:

- Ahiret bilinci insanı ibadete yöneltir.
- Hayat geçicidir, asıl yöneliş Allah’a olmalıdır.

---

61. Orijinal:

El-Muhyî

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Muhyî’dir; hayat verendir.” (Yasin, 36:79)
“Allah, dilediğini diriltir ve hayat verir.” (Al-i İmran, 3:27)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, hayatın kaynağının Allah olduğunu fark eder ve şükreder.

Açıklama:
El-Muhyî, hayat verendir. Tasavvufta, her nefesin ve hayatın Allah’tan geldiğini bilmek, kulluk bilincini artırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah dilediğini hayat verir ve öldürür” (Yasin, 36:79).

Çıkarılacak Dersler:

- Hayat Allah’tan gelir; şükretmek gerekir.

- Can ve nefes bir emanettir, bilinçle kullanılmalıdır.

---

62. Orijinal:

El-Mümît

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mümît'tir; ölümü verir." (Yasin, 36:78)
"Allah dilediğini öldürür ve dilediğini yaşatır." (Al-i İmran, 3:27)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, ölümün Allah'tan geldiğini bilerek teslimiyet kazanır.

Açıklama:
El-Mümît, ölümü verendir. Tasavvufta, ölüm bilinci, dünya hayatının kıymetini ve ahirete yönelmeyi hatırlatır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyi zamanında öldürür ve diriltir" (Al-i İmran, 3:27).

Çıkarılacak Dersler:

- Ölüm geçici, asıl hayat ahirettedir.
- Ölümü hatırlamak insanı ibadete yöneltir.

---

63. Orijinal:

El-Hayy

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Hayy'dır; daima diri ve diriltendir." (Bakara, 2:255)
"Allah'ın hayatı ezeli ve bakidir." (Al-i İmran, 3:2)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın her zaman diri ve hayat verici olduğunu idrak eder.

Açıklama:
El-Hayy, diri ve ezeli hayat sahibidir. Tasavvufta, insan Allah'ın her an diri olduğunu hatırlayarak güven ve teslimiyet geliştirir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, daima diri ve her şeyi ayakta tutandır" (Bakara, 2:255).

Çıkarılacak Dersler:

- Hayatın kaynağı Allah'tır.
- Güven ve teslimiyet, Allah'ı hatırlamakla artar.

---

64. Orijinal:

El-Kayyûm

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Kayyûm'dur; her şeyi ayakta tutar ve korur." (Bakara, 2:255)
"Allah, varlıkları idare eden ve onları koruyan O'dur." (Fatir, 35:1)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'a güven ve teslimiyetle yaşamayı öğrenir.

Açıklama:
El-Kayyûm, her şeyi ayakta tutan ve koruyan anlamındadır. Tasavvufta, her işin Allah'a bağlı olduğunu bilmek huzur verir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyi ayakta tutar ve her şeye kadirdir" (Bakara, 2:255).

Çıkarılacak Dersler:

- Teslimiyet, güven ve huzur getirir.
- İnsan, varlığını Allah'a emanet etmelidir.

---

65. Orijinal:

El-Vâcid

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Vâcid'tir; her şeyi bulan ve bulan." (Bakara, 2:29)
"Allah, dilediğini kolayca bulur ve gerçekleştirir." (Ali İmran, 3:26)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, her şeyin Allah'ın iradesiyle gerçekleştiğini fark eder.

Açıklama:
El-Vâcid, her şeyi bulan ve var eden demektir. Tasavvufta, insanın tüm ihtiyaç ve dileklerini Allah'a yöneltmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah dilediğini bulur ve sağlar" (Ali İmran, 3:26).

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan, Allah'tan başka kaynağa güvenmemelidir.
- İhtiyaç ve dilekler Allah'a yönelerek giderilir.

---

66. Orijinal:

El-Mâcid

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mâcid'dir; şeref ve büyüklük sahibidir." (Haşr, 59:23)
"Allah'ın şanı yücedir." (Ali İmran, 3:26)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın şan ve şerefini fark ederek huşu geliştirir.

Açıklama:
El-Mâcid, yüce şan ve şeref sahibi demektir. Tasavvufta, Allah'a karşı huşu ve takva bilincini artırır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah yüce ve şereflidir" (Haşr, 59:23).

Çıkarılacak Dersler:

- Huşu ve saygı Allah'a yakınlaştırır.
- Şeref ve büyüklük yalnız Allah'a aittir.

---

67. Orijinal:

El-Vâhid

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Vâhid'tir; bir ve tektir." (İhlas, 112:1-4)
"Allah bir, ortağı yoktur." (Bakara, 2:163)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın birliğini idrak ederek tevazu ve teslimiyet geliştirir.

Açıklama:
El-Vâhid, bir ve tektir. Tasavvufta, birlik bilinci insanın şirkten uzak durmasını sağlar.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah birdir, ortağı yoktur" (İhlas, 112:1-4).

Çıkarılacak Dersler:

- Tevhid, iman ve ibadetin temelidir.
- İnsan, yalnızca Allah'a yönelmelidir.

---

68. Orijinal:

Es-Samed

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Samed'dir; hiçbir şeye muhtaç değildir." (İhlas, 112:2)
"Allah, her şey O'na muhtaçtır ama O hiçbir şeye muhtaç değildir." (Al-i İmran, 3:97)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın mutlak yeterli ve bağımsız olduğunu idrak eder.

Açıklama:
Es-Samed, her şeye muhtaç olmayan anlamındadır. Tasavvufta, insanın bağımlılığını yalnız Allah'a bilmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyden bağımsızdır, O'na kulluk edin" (İhlas, 112:2).

Çıkarılacak Dersler:

- Her şey Allah'a muhtaçtır, insan ise O'na yönelmelidir.
- Bağımsızlık yalnız Allah'a aittir.

---

69. Orijinal:

El-Kâdir

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Kâdir'dir; her şeye gücü yetendir." (Bakara, 2:20)
"Allah'ın kudreti her şeye yeterlidir." (Mü'min, 40:65)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, kudretin Allah'a ait olduğunu fark ederek tevekkül eder.

Açıklama:
El-Kâdir, her şeye gücü yeten demektir. Tasavvufta, insanın kudreti Allah'a bırakması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeye kadirdir" (Mü'min, 40:65).

Çıkarılacak Dersler:

- Kudret yalnız Allah'ındır.
- İnsan, elinden geleni yapar, sonucu Allah'a bırakır.

---

70. Orijinal:

El-Muktedir

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Muktedir'dir; dilediğini yapmaya kadirdir." (Bakara, 2:20)
"Allah her şeye kadirdir ve irade eder." (Mü'min, 40:65)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, her işin Allah'ın iradesiyle gerçekleştiğini fark eder.

Açıklama:
El-Muktedir, dilediğini yapmaya kadir olan demektir. Tasavvufta, insanın tevekkül ve teslimiyetle Allah'a yönelmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, dilediğini yapmaya kadirdir" (Mü'min, 40:65).

Çıkarılacak Dersler:

- Her iş Allah'ın iradesiyle olur.
- İnsan, iradeyi Allah'a bırakmalı ve güvenmelidir.

---

71. Orijinal:

El-Mukaddim

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mukaddim'dir; dilediğini öne geçirir." (Vakıa, 56:59)
"Allah dilediğini önceye alır ve geciktirir." (İbrahim, 14:41)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, olayların zamanını Allah'ın belirlediğini fark eder.

Açıklama:
El-Mukaddim, öne alan ve ilerleten demektir. Tasavvufta, insan sabırlı olmalı ve Allah'ın takdirine teslim olmalıdır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah dilediğini öne geçirir ve geciktirir" (İbrahim, 14:41).

Çıkarılacak Dersler:

- Sabır ve teslimiyet, Allah'ın takdirine güvenmekle sağlanır.
- Her şey Allah'ın planına bağlıdır.

---

72. Orijinal:

El-Mu'ahhir

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mu'ahhir'dir; dilediğini geri bırakır." (Vakıa, 56:60)
"Allah dilediğini erteleyip geciktirir." (İbrahim, 14:41)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, gecikmelerin ve sınamaların Allah'tan geldiğini kavrar.

Açıklama:
El-Mu'ahhir, geri bırakan ve geciktiren demektir. Tasavvufta, insan sabırlı olmalı ve sınavlara şükürle katlanmalıdır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah dilediğini erteleyip geciktirir" (İbrahim, 14:41).

Çıkarılacak Dersler:

- Gecikmelerin nedeni Allah'tır.
- Sabır ve tevekkül, olgunluğun göstergesidir.

---

73. Orijinal:

El-Evvel

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Evvel'dir; her şeyden öncedir." (Hadid, 57:3)
"Allah, varlıkta ilk ve ezelidir." (Bakara, 2:255)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, her şeyin başlangıcının Allah olduğunu idrak eder.

Açıklama:
El-Evvel, her şeyden önce olan demektir. Tasavvufta, Allah'ın varlıkta başlangıç ve önceliğinin farkına varmak önemlidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyden önce ve ezelidir" (Hadid, 57:3).

Çıkarılacak Dersler:

- Başlangıç ve ilk her zaman Allah'a aittir.
- İnsan, tevazu ile O'na yönelmelidir.

---

74. Orijinal:

El-Âhir

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Âhir'dir; her şeyin sonudur." (Hadid, 57:3)
"Allah, her şeyin sonunu bilir ve yönetir." (Ali İmran, 3:185)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, hayatın ve olayların sonunun Allah'a ait olduğunu kavrar.

Açıklama:
El-Âhir, son ve nihai demektir. Tasavvufta, insanın her işin sonucunu Allah'a bırakması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyin sonunu bilir ve yönetir" (Ali İmran, 3:185).

Çıkarılacak Dersler:

- Sonuç ve akıbet Allah'tandır.
- Teslimiyet ve tevekkül huzur verir.

---

75. Orijinal:

Ez-Zâhir

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Zâhir'dir; her şeyin üstündedir ve görünendir." (Hadid, 57:3)
"Allah'ın varlığı her şeyin üzerindedir ve her yerde tecellidir." (Fatir, 35:1)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın her zaman görünür ve tecelli eden olduğunu fark eder.

Açıklama:
Ez-Zâhir, görünür ve açık olan demektir. Tasavvufta, Allah'ın varlığı her yerde tecelli eder ve fark edilmelidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah her şeyin üzerindedir ve her yerde tecellidir” (Fatir, 35:1).

Çıkarılacak Dersler:

- Allah her zaman tecelli eder.
- İnsan, O’nun görünürlüğünü ve hikmetini fark etmelidir.

---

76. Orijinal:

El-Bâtın

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Bâtın’dır; gizli ve bilinmeyendir.” (Hadid, 57:3)
“Allah, kullarının kalbinde olanı bilir.” (Mü’min, 40:19)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah’ın her şeyi bilip gözettiğini fark eder.

Açıklama:
El-Bâtın, gizli ve görünmeyen demektir. Tasavvufta, insanın niyet ve kalbini temiz tutması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah gizli ve açık olan her şeyi bilir” (Mü’min, 40:19).

Çıkarılacak Dersler:

- Kalp temizliği ve niyet önemlidir.
- Allah her şeyi bilir ve gözetir.

---

77. Orijinal:

El-Vâlî

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Vâlî’dir; koruyan ve yönetendir.” (Bakara, 2:255)
“Allah, kullarını korur ve işler onların iyiliği için düzenler.” (Al-i İmran, 3:54)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah’ın her işin düzenleyicisi olduğunu fark eder.

Açıklama:
El-Vâlî, dost ve koruyucu anlamındadır. Tasavvufta, insanın Allah’a yönelerek O’nun himayesine sığınması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, müminlerin velisidir” (Bakara, 2:255).

Çıkarılacak Dersler:

- Koruma ve dostluk Allah’tandır.
- İnsan, O’na güvenmelidir.

---

78. Orijinal:

El-Müte‘âlî

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Müte‘âlî’dir; yüce ve üstün.” (Al-i İmran, 3:189)
“Allah’ın yüceliği her şeyin üzerindedir.” (Hadid, 57:3)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah’ın yüceliğini fark ederek huşu ve teslimiyet geliştirir.

Açıklama:
El-Müte‘âlî, yüce ve üstün demektir. Tasavvufta, insan tevazu ile Allah’a yönelmelidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah yücedir ve her şeyin üzerindedir” (Hadid, 57:3).

Çıkarılacak Dersler:

- Tevazu, Allah’ın yüceliğini fark etmeyi sağlar.
- Yücelik ve üstünlük yalnız O’na aittir.

---

79. Orijinal:

El-Berr

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Berr’dir; iyilik ve doğruluk sahibidir.” (Bakara, 2:177)
“Allah, iyilik yapanları sever.” (Al-i İmran, 3:134)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, iyilik ve doğruluk bilinci kazanır.

Açıklama:
El-Berr, iyilik ve doğruluk anlamındadır. Tasavvufta, insanın ahlak ve ibadetlerinde Allah’a uygun davranması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, iyilik yapanları sever” (Al-i İmran, 3:134).

Çıkarılacak Dersler:

- İyilik ve doğruluk Allah’a yakınlaştırır.
- İnsan, her davranışında iyilik peşinde olmalıdır.

---

80. Orijinal:

Et-Tevvâb

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Tevvâb’dır; tövbeleri kabul edendir.” (Nûr, 24:31)
“Allah, tevbe edenleri affeder ve tövbelerini kabul eder.” (Bakara, 2:222)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, hatalarını fark edip Allah’a yönelerek tövbe bilinci kazanır.

Açıklama:
Et-Tevvâb, tövbeleri kabul eden demektir. Tasavvufta, insanın sürekli kendini düzeltmesi ve Allah’a yönelmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah tevbe edenleri affeder” (Bakara, 2:222).

Çıkarılacak Dersler:

- Tövbe insanı temizler ve Allah’a yakınlaştırır.
- Hataları fark edip düzeltmek ibadetin bir parçasıdır.

---

81. Orijinal:

El-Müntekim

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Müntekim’dir; haksızlık yapanlara azap eder.” (Şuara, 26:190)
“Allah zalimlere karşı adaletini gösterir.” (Enfal, 8:25)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah’ın adalet ve ceza kudretini hatırlar.

Açıklama:
El-Müntekim, haksızlık edenlere karşı adalet sağlayan demektir. Tasavvufta, insan adaletsizlikten sakınmayı öğrenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah zalimlere karşı adaletini gerçekleştirir” (Enfal, 8:25).

Çıkarılacak Dersler:

- Adaletsizlikten uzak durmak gerekir.
- Her işin sonucunu Allah tayin eder.

---

82. Orijinal:

El-Afüvv

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Afûv’dur; çok affedendir.” (Şura, 42:25)
“Allah, tövbe edenleri affeder.” (Nûr, 24:31)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, affetmenin ve tövbe kapısını açmanın Allah’tan geldiğini bilir.

Açıklama:
El-Afüvv, affeden ve günahları silendir. Tasavvufta, insan hatalarını fark edip tevbe ile Allah’a yönelmelidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, çok affedendir” (Şura, 42:25).

Çıkarılacak Dersler:

- Hataları affetmek ve tevbe etmek önemlidir.
- Affetme Allah’a yakınlaştırır.

---

83. Orijinal:

Er-Raûf

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Raûf’dur; çok şefkatli ve merhamet sahibidir.” (Taha, 20:5)
“Allah, kullarına merhamet edendir.” (En’am, 6:12)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın merhametini hatırlayarak iyilik ve şefkat geliştirir.

Açıklama:
Er-Raûf, merhametli ve şefkatli demektir. Tasavvufta, insan başkalarına merhamet ederek Allah'a yaklaşır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah merhamet edenlerin en merhametlisidir" (Taha, 20:5).

Çıkarılacak Dersler:

- Merhamet, kulluk ve insanlık görevimizdir.
- Allah'ın merhameti sonsuzdur, örnek alınmalıdır.

---

84. Orijinal:

Mâlikü'l-Mülk

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mâlikü'l-Mülk'tür; mülkün sahibidir." (Âl-i İmran, 3:26)
"Allah, tüm alemlerin sahibidir." (Âl-i İmran, 3:189)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, varlıkların asıl sahibinin Allah olduğunu idrak eder.

Açıklama:
Mâlikü'l-Mülk, mülk ve alemlerin sahibi demektir. Tasavvufta, insanın mülke ve güçlere aşırı bağlanmadan Allah'a yönelmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah tüm alemlerin sahibidir" (Âl-i İmran, 3:189).

Çıkarılacak Dersler:

- Sahiplik yalnız Allah'a aittir.
- İnsan, elindekileri Allah'a emaneten görmelidir.

---

85. Orijinal:

Zü’l-Celâli ve’l-İkrâm

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Celâl ve İkrâm sahibidir; yüce ve cömerttir.” (Rahman, 55:27)
“Allah yücedir ve cömerttir.” (Bakara, 2:261)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, yücelik ve cömertlik kavramlarını Allah’ta öğrenir.

Açıklama:
Zü’l-Celâli ve’l-İkrâm, yüce ve cömert olan demektir. Tasavvufta, Allah’ın büyüklüğünü ve ikramını kavramak insanın kalbini yüceltir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah yüce ve cömerttir” (Bakara, 2:261).

Çıkarılacak Dersler:

- Yücelik ve cömertlik yalnız Allah’a aittir.
- İnsan, cömertliği ve iyiliği örnek almalıdır.

---

86. Orijinal:

El-Muksit

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Muksit’tir; adalet sahibidir.” (Nisa, 4:58)
“Allah, adaletle hükmeder.” (En’am, 6:115)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, adalet ve doğruluk bilinci kazanır.

Açıklama:
El-Muksit, adaletli ve hakkaniyet sahibidir. Tasavvufta, insanın davranışlarında adaleti esas alması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah adaletle hükmeder ve adaleti sever” (Nisa, 4:58).

Çıkarılacak Dersler:

- Adalet her davranışta temel olmalıdır.
- İnsan, haksızlıktan uzak durmalıdır.

---

87. Orijinal:

El-Câmi‘

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Câmi‘dir; insanları bir araya getirendir.” (Rum, 30:27)
“Allah, kullarını diriltip toplayandır.” (Yunus, 10:4)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, toplumsal birlik ve manevi bütünlüğü Allah’tan öğrenir.

Açıklama:
El-Câmi‘, birleştiren ve toplayandır. Tasavvufta, insanın toplum içinde birlik ve beraberlik ruhunu Allah’tan öğrenmesi önemlidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah, insanları diriltip bir araya getirendir” (Yunus, 10:4).

Çıkarılacak Dersler:

- İnsanlar arasında birlik ve bütünlük sağlamak önemlidir.
- Her şeyin bir araya gelmesi Allah’ın kudretindedir.

---

88. Orijinal:

El-Ganiyy

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Ganiyy’dir; zengin ve bağımsızdır.” (Fatir, 35:15)
“Allah, dilediğine rızık verir; O’na muhtaçtır her şey.” (En’am, 6:133)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, maddi ve manevi ihtiyaçların Allah’tan geldiğini fark eder.

Açıklama:
El-Ganiyy, zengin ve hiçbir şeye muhtaç olmayan demektir. Tasavvufta, insan Allah’a muhtaç olduğunu bilerek tevazu gösterir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah her şeye muhtaçtır; kullar O’na muhtaçtır” (Fatir, 35:15).

Çıkarılacak Dersler:

- Bağımlılık ve ihtiyaç Allah’a yönelmelidir.
- Tevazu ve şükür, insanı olgunlaştırır.

89. Orijinal:

El-Muğnî

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Muğnî'dir; zenginleştirendir." (Talak, 65:2-3)
"Allah dilediğini zenginleştirir." (İsra, 17:30)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, rızkın ve zenginliğin Allah'tan geldiğini fark eder.

Açıklama:
El-Muğnî, ihtiyaçları gideren ve zenginleştiren demektir. Tasavvufta, insanın rızkı Allah'tan bilmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah dilediğini zenginleştirir ve ihtiyaçlarını giderir" (Talak, 65:2-3).

Çıkarılacak Dersler:

- Rızkı sadece Allah verir.
- İnsan cimri değil, kanaatkâr olmalıdır.

---

90. Orijinal:

El-Mâni'

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Mâni'dir; engelleyen ve koruyandır." (Bakara, 2:255)
"Allah dilediğini engeller ve korur." (Ali İmran, 3:26)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, Allah'ın engelleme ve koruma kudretini kavrar.

Açıklama:
El-Mâni', engelleyen ve koruyan demektir. Tasavvufta, insanın kendini koruma ve sınavlarda Allah'a dayanması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah dilediğini engeller ve korur" (Ali İmran, 3:26).

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan, korumayı ve sınırları Allah'tan bilmeli.
- Teslimiyet ve tevekkül, güven getirir.

91. Orijinal:

Ed-Dârr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Dârr'dır; zarar verenin zararını verir." (En'am, 6:17)
"Allah dilediğine zarar verir, dilediğini korur." (Ali İmran, 3:26)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, zarar ve felaketlerin de Allah'ın izniyle olduğunu idrak eder.

Açıklama:
Ed-Dârr, zarar veren anlamındadır. Tasavvufta, insanın musibet ve zorluklarda sabır ve tevekkül göstermesi önemlidir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah dilediğine zarar verir ve dilediğini korur" (Ali İmran, 3:26).

Çıkarılacak Dersler:

- Zorluklar Allah'tandır; sabırla karşılanmalıdır.
- Korunmayı Allah'tan beklemek esastır.

---

92. Orijinal:

En-Nâfi'

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Nâfi'dir; fayda verendir." (Bakara, 2:261)
"Allah dilediğine fayda verir ve rızkını genişletir." (Ali İmran, 3:26)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, faydanın ve kazancın Allah'tan geldiğini bilir.

Açıklama:
En-Nâfi', fayda verendir. Tasavvufta, insan faydalı işler yaparak Allah'a yaklaşır.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, fayda verenlerin en iyisidir" (Bakara, 2:261).

Çıkarılacak Dersler:

- Faydalı iş yapmak ibadettir.
- İnsan, faydayı Allah'tan bilmelidir.

93. Orijinal:

En-Nûr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Nûr'dur; ışık verendir." (Nûr, 24:35)
"Allah gökleri ve yeri nur ile aydınlatandır." (Nûr, 24:35)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, kalbindeki ve hayatındaki nurun Allah'tan geldiğini fark eder.

Açıklama:
En-Nûr, ışık verendir. Tasavvufta, Allah'ın nuruyla kalbin ve aklın aydınlanması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, gökleri ve yeri nur ile aydınlatandır" (Nûr, 24:35).

Çıkarılacak Dersler:

- Kalbin nuruyla Allah'a yönelmek gerekir.
- Işık, hakikat ve irfana işaret eder.

---

94. Orijinal:

El-Hâdî

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Hâdî'dir; doğru yola iletendir." (Şura, 42:52)
"Allah, dilediğini hidayet eder." (En'am, 6:125)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, hidayet ve doğru yolu Allah'tan bilmelidir.

Açıklama:
El-Hâdî, doğru yola ileten demektir. Tasavvufta, insanın her daim Allah'a yönelerek O'nun hidayetiyle hareket etmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah, dilediğini hidayet eder" (En'am, 6:125).

Çıkarılacak Dersler:

- Doğru yol Allah'tan öğrenilir.
- Hidayet için dua ve teslimiyet şarttır.

95. Orijinal:

El-Bedî‘

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Bedî’dir; eşsiz ve başlangıcı olmayanı yaratan.” (Haşr, 59:24)
“Allah, her şeyi benzersiz yaratandır.” (Mü’min, 40:62)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, yaratılışın eşsizliğini Allah’a atfeder.

Açıklama:
El-Bedî‘, benzersiz ve başlangıcı olmayan demektir. Tasavvufta, insanın Allah’ın kudret ve sanatını takdir etmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah her şeyi benzersiz yaratandır” (Haşr, 59:24).

Çıkarılacak Dersler:

- Yaratılışın mucizelerine şükretmek gerekir.
- Eşsizliği yalnız Allah’a atfetmeliyiz.

---

96. Orijinal:

El-Bâkî

Esmâü’l-Hüsnâ – Kur’ân Ayetleriyle Delilleri:
“O, Bâkî’dir; ebedî ve baki olan.” (Hud, 11:6)
“Allah’ın varlığı ebedidir.” (Bakara, 2:255)

Esmâü’l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, geçici olanın Allah olduğunu idrak eder.

Açıklama:
El-Bâkî, ebedi ve kalıcı demektir. Tasavvufta, dünya hayatının geçiciliğini fark edip ahirete yönelmek öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
“Allah her zaman bakidir, O’nun varlığı ebedidir” (Bakara, 2:255).

Çıkarılacak Dersler:

- Dünya geçicidir, asıl baki olan Allah’tır.
- Ahirete hazırlık önemlidir.

97. Orijinal:

El-Vâris

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Vâris'tir; mirasçı olan." (En'am, 6:129)
"Allah, mülkü ve yaratılmışları mirasçı olarak bırakandır." (Bakara, 2:255)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, her şeyin Allah'a ait olduğunu ve O'nun mirasçısı olduğunu fark eder.

Açıklama:
El-Vâris, mirasçı demektir. Tasavvufta, insanın mal, mülk ve dünya değerlerine aşırı bağlanmaması öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah her şeyin mirasçısıdır" (En'am, 6:129).

Çıkarılacak Dersler:

- İnsan dünya malına değil, Allah'a yönelmelidir.
- Her şey Allah'a aittir.

---

98. Orijinal:

Er-Reşîd

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Reşîd'dir; doğru yol gösterendir." (Şura, 42:52)
"Allah, doğru yolu gösterendir." (Ankebut, 29:69)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, doğru yolun Allah'tan geldiğini fark eder.

Açıklama:
Er-Reşîd, doğru yol gösteren demektir. Tasavvufta, insanın iradesini Allah'a teslim ederek doğruyu seçmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah doğru yolu gösterendir" (Ankebut, 29:69).

Çıkarılacak Dersler:

- Doğru yolu Allah verir, takip etmek gerekir.

- İnsan iradesini Allah'a yöneltmelidir.

---

99. Orijinal:

Es-Sabûr

Esmâü'l-Hüsnâ – Kur'ân Ayetleriyle Delilleri:
"O, Sabûr'dur; çok sabırlıdır." (Bakara, 2:153)
"Allah sabırlı olanlarla beraberdir." (Enfal, 8:46)

Esmâü'l-Hüsnâ – Zikir Adedi ve Faziletleri:
Günde 100 defa zikredilir. İnsan, sabır bilinciyle sınavları karşılar.

Açıklama:
Es-Sabûr, çok sabırlı demektir. Tasavvufta, insanın sabır ile Allah'a dayanması ve zorluklara karşı direnmesi öğütlenir.

Kuranı Kerim ve Sünnet:
"Allah sabırlı olanlarla beraberdir" (Enfal, 8:46).

Çıkarılacak Dersler:

- Sabır Allah'ın kullarına verdiği en büyük lütuftur.
- Zorluklar sabırla karşılanmalıdır.

Kesimlere Göre Esmâü'l-Hüsnâ'dan Almamız Gereken Dersler

Gençler

Gençlik, istidatların yeşerdiği ve yön arayışının en yoğun olduğu dönemdir.
Esmâü'l-Hüsnâ gençlere şunu öğretir:

- **El-Alîm, El-Hakîm**: Bilginin sorumluluk gerektirdiğini, ilmin hikmetle birleşmesi gerektiğini
- **El-Kaviyy, El-Metîn**: Gücün sadece bedende değil, irade ve ahlakta olduğunu
- **Es-Sabûr, Er-Reşîd**: Aceleciliğin zararını, doğru yolun sabırla bulunacağını
- **El-Vedûd**: Sevginin geçici heves değil, sadakat ve merhamet olduğunu

Genç, Esmâ'yı tanıdıkça gücünü **nefsine değil hakka** yöneltmeyi öğrenir.

Öğretmenler

Öğretmenlik, bilgi aktarmaktan önce **insan inşa etme** sanatıdır.
Esmâü'l-Hüsnâ öğretmenlere şunu hatırlatır:

- **Er-Rabb, Er-Rahmân**: Terbiyenin sertlikle değil, merhametle yapılacağını
- **El-Hakîm**: Her öğrencinin farklı bir hikmetle yaratıldığını
- **El-Adl, El-Muksit**: Adaletin notta değil, muamelede başladığını
- **Es-Semî', El-Basîr**: Sadece konuşanı değil, susanı da fark etmeyi

Öğretmen Esmâ ahlâkıyla yetiştirirse, nesiller **bilgili ama vicdansız değil; bilgili ve ahlaklı** olur.

Vatandaşlar

Toplumun huzuru, bireyin ahlakıyla başlar.
Esmâü'l-Hüsnâ vatandaşa şunu öğretir:

- **El-Hakk, El-Adl**: Hak ararken haksızlık yapmamayı
- **El-Mü'min, Es-Selâm**: Güven veren insan olmayı
- **El-Hafîz**: Emanete sahip çıkmayı
- **El-Ganiyy**: Kanaatkâr olmayı, hırsın esiri olmamayı

Esmâ ile yaşayan vatandaş, "bana ne" demez; **sorumluluk bilinciyle** hareket eder.

Devlet Adamları

Devlet idaresi, güç değil **emanet** işidir.
Esmâü'l-Hüsnâ devlet adamlarına açık bir ölçü koyar:

- **Mâlikü'l-Mülk**: Mülkün gerçek sahibinin Allah olduğunu
- **El-Adl, El-Hakem**: Adaletin devleti ayakta tuttuğunu
- **Er-Rakîb, El-Hasîb**: Hesap gününün kaçınılmaz olduğunu
- **El-Mu'izz, El-Müzill**: İzzetin makamdan değil, adaletten geldiğini

Esmâ'yı unutan yönetici zulme yaklaşır;
Esmâ'yı hatırlayan yönetici **hizmete** yönelir.

Din Adamları

Din anlatmak, temsil sorumluluğudur.
Esmâü'l-Hüsnâ din adamlarına şunu öğretir:

- **El-Âlim, El-Habîr**: Bilginin gösteriş değil sorumluluk olduğunu
- **El-Halîm, Er-Raûf**: Sertliğin değil şefkatin irşad edeceğini
- **El-Hakk**: Hakkı kimden gelirse gelsin söylemeyi
- **El-İhlâs mânâsı taşıyan isimler**: Samimiyet olmadan ilmin fayda vermeyeceğini

Din adamı Esmâ ahlakıyla yaşarsa, sözleri **kalbe iner**; yaşamazsa sözleri **kulakta kalır**.

Sonuç

Esmâü'l-Hüsnâ sadece ezberlenecek isimler değil,
hayata taşınacak ahlak ölçüleridir.

Kişi hangi makamda olursa olsun,
Allah'ın isimlerini tanıdığı kadar insan olur.